

Delrapport 1:

Utvärdering av åtgärder för ökad konkurrenskraft

Mikaela Backman, Internationella Handelshögskolan i Jönköping

Thomas Holgersson, Linnéuniversitetet

Johan Klaesson, Internationella Handelshögskolan i Jönköping

Pia Nilsson, Internationella Handelshögskolan i Jönköping

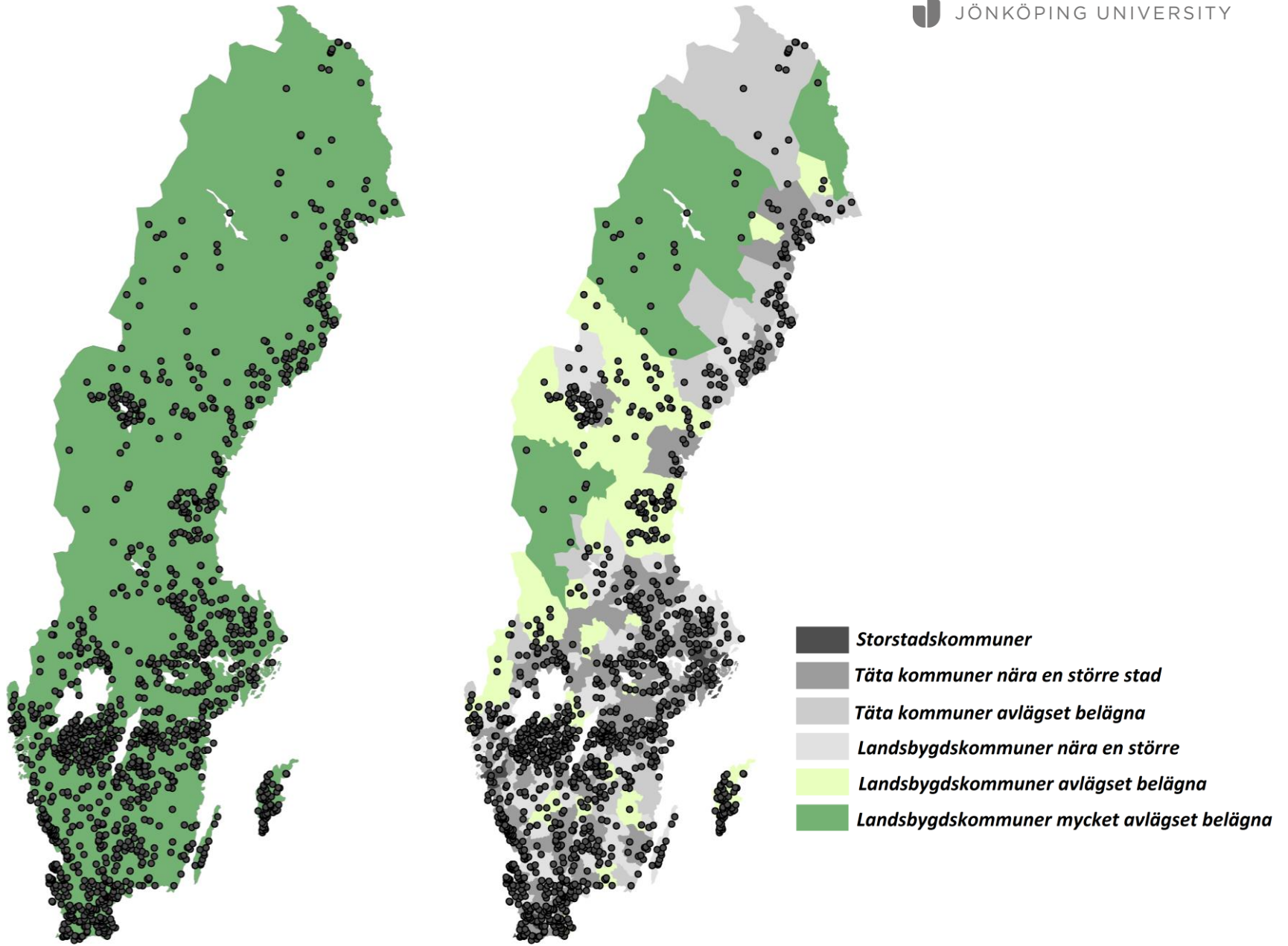
Jonna Rickardsson, Internationella Handelshögskolan i Jönköping

Lisa Wassén, Internationella Handelshögskolan i Jönköping

Hans Westlund, Internationella Handelshögskolan i Jönköping och KTH

FÖRDJUPNING 1: I vilken mån har axel 1 åtgärderna bidragit till en förbättrad konkurrenskraft bland de stödmottagande företagen?

STARTSTÖD TILL UNGA JORDBRUKARE

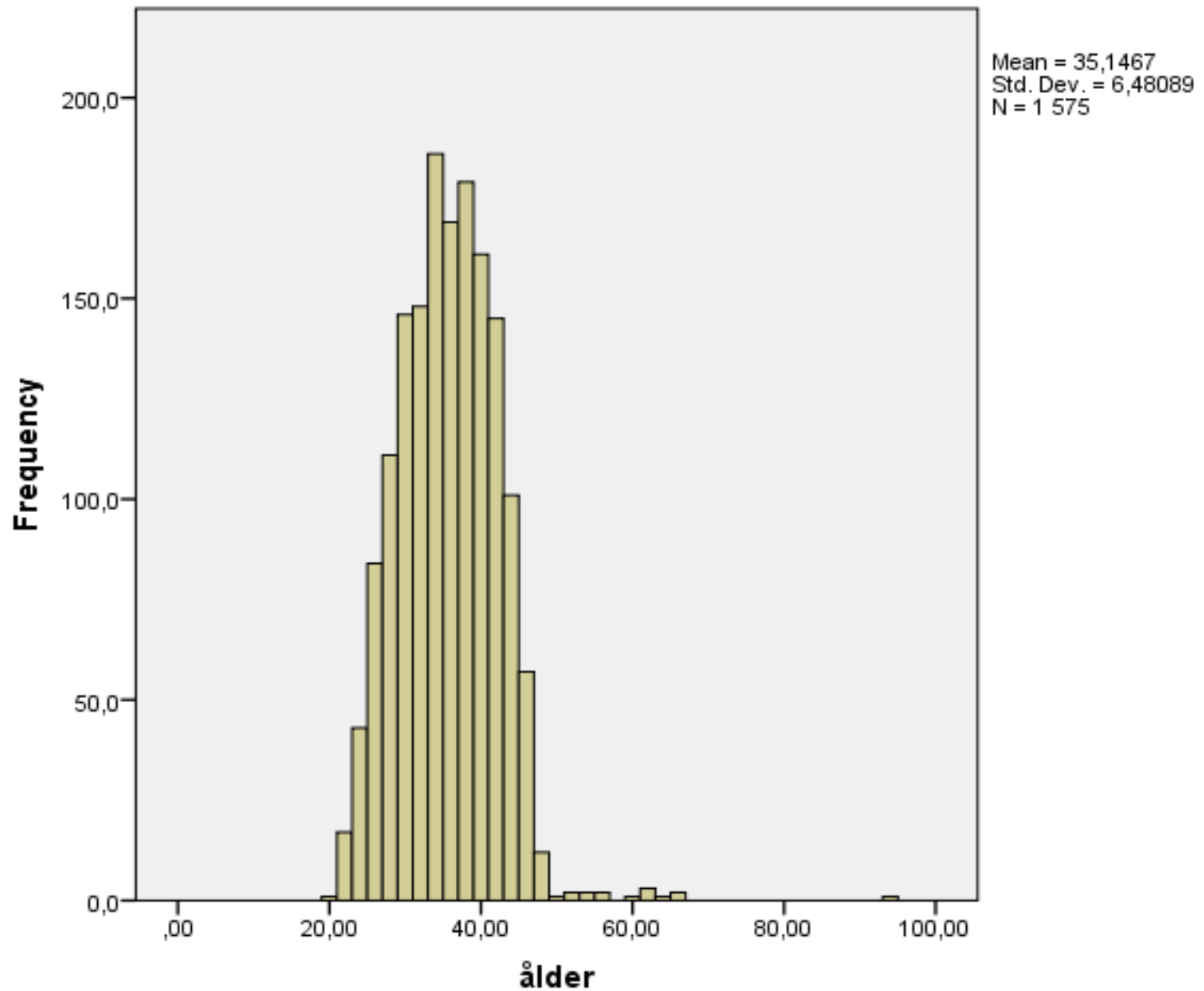
BESKRIVANDE STATISTIK

Vem har fått startstödet samt storleken på stödet*

Variabler	Medelvärde	Median	Minimum	Maximum	St. Av.
Ålder	35.69	36.00	21	94	6.44
Kön (man=1)	0.74	1	0	1	0.44
Stöd, SEK	197 178	200 000	6 711	416 800	68 397
Hektar, bete ^a	22.91	10.79	0.12	726.60	43.08
Hektar, åker ^b	97.70	73.95	0.35	1523.31	97.75

*Av det totala antalet som sökt startstöd (2339) har 752 ej beviljats (ca 32 procent)

Stödets träffsäkerhet kan ifrågasättas

Näringsgren	SNI	Företag som mottagit startstöd	Företag som inte mottagit stöd
Jordbruk	1110 – 1700	818	27 901
Skog	2101 – 2409	63	27 030
Livsmedel	10111 – 10920	11	364
Övrigt		199	188 239
Totalt:		1 091	243 534

Driftsinriktning	SNI 2007	Företag som mottagit startstöd	Företag som inte mottagit stöd
Odling	1110 – 1302	57	5 772
Mjök	1410	171	2 313
Ren	1491	37	552
Uppfödning	1420 – 1472	123	4 069
Övrigt jordbruk	1492, 1499, 1500 – 1700	422	11 261
Totalt:		810	23 967

BESKRIVANDE STATISTIK

Nyckelvariabler	Medelvärde 2007-2012	
1= mottagit startstöd	1	0
Arbetskraftsproduktivitet	633	296
Antal anställda	1.32	3.01
Kapital	4444	3665
Andel högutbildade	0.24	0.22
Genomsnittlig ålder	33	44
Kompetensutvecklingsstöd (111)	0	0.0004
Densitet (inv/kv.km i kommun)	54	818

RESULTAT (1): PRODUKTIVITET

Analysen på företagsnivå (OLS-CEM):

- Företag som mottagit startstöd har en högre total faktorproduktivitet jämfört med liknande företag som inte mottagit stöd
- Marginaleffekten indikerar att den totala faktorproduktiviteten i genomsnitt är 17 procent högre bland stödföretagen jämfört med kontrollgruppen
- En statistiskt signifikant effekt av stödet på företagets arbetsproduktivitet (förädlingsvärde per anställd) återfinns inte
- Resultaten kan verka motstridiga men kan även tyda på att produktiva investeringar genomförts i samband med att startstödet betalats ut

RESULTAT (2): ÖVRIGA MÅLVARIABLER

Analys på företagsnivå (OLS-CEM):

- Startstödet har en negativ och signifikant påverkan på antal anställda
- Marginaleffekten visar att stödföretagen i genomsnitt är omkring 27 procent mindre jämfört med kontrollföretagen
- Givet skattad effekt samt antal anställda hos de stödmottagande företagen (1 424) blir den totala effekten att 394 färre personer har anställts inom sektorn som följd av stödet
- Effekten kan förklaras av att startstöd ofta ger upphov till ett generationsskifte i företaget dvs att sonen/dottern i familjen tar över företaget och föräldrarna lämnar företaget, därav en minskning i antal sysselsatta

RESULTAT (3): ÖVRIGA MÅLVARIABLER

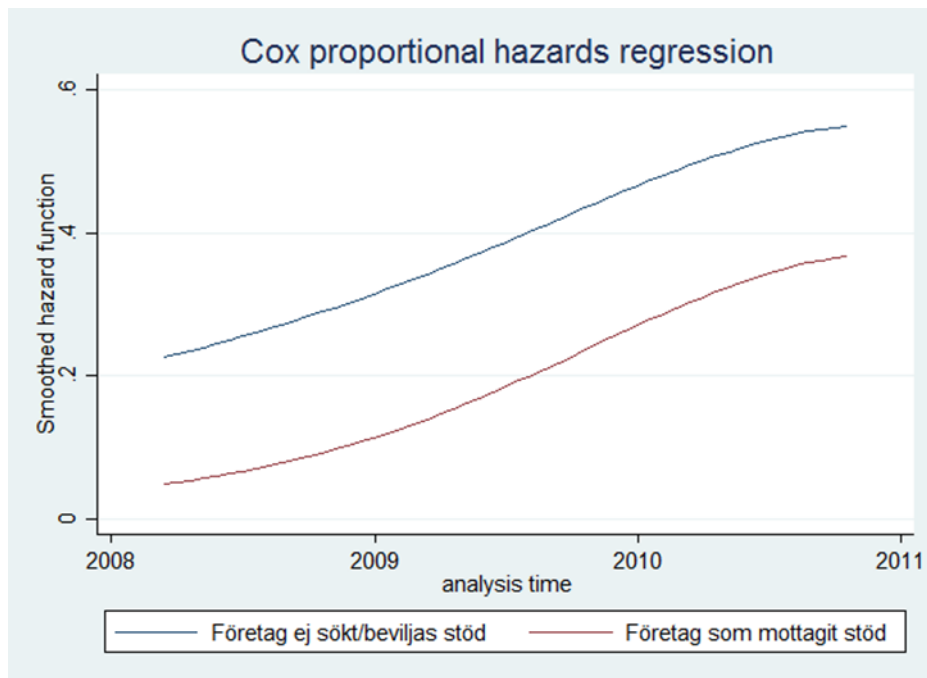
Analys på företagsnivå (OLS-CEM):

- Startstödet har en signifikant positiv effekt på stödmottagarnas omsättning
- Marginaleffekten indikerar att omsättningen i genomsnitt är cirka 16 procent högre bland stödföretagen jämfört med kontrollgruppen
- Givet stödets effekt samt omsättningen hos stödföretagen (2 098 608) blir den totala effekten av stödet en ökning av 332 315 SEK i omsättning hos stödföretagen
- Detta är den totala omsättningen i sektorn, per anställd motsvarar effekten en ökning på 233 SEK. En effekt som kan anses vara mycket marginell

RESULTAT (4): ÖVERLEVNAD

Analys på företagsnivå:

- Startstödet minskar sannolikheten för nedläggning
- Marginaleffekten indikerar att stödet bidrar till att minska nedläggningsrisken med ca 0.04% ($1 - \exp[-0.408 \times 0.001]$)

RESULTAT (5): ÖVRIGA MÅLOMRÅDEN

Regionala analyser:

- Vi finner inga signifikanta samband mellan andel företag som mottagit stöd och kommunala tillväxtindikatorer såsom tillväxt i sysselsättning, befolkning och det kommunala näringslivets diversitet
- Detta gäller även vid en uppdelning i landsbygdskommuner och stadskommuner

SLUTSATSER (1)

- Vad gäller produktiviteten i termer av arbetskraft får vi något motsägande resultat avseende TFP och förädlingsvärde
- Resultaten kan tyda på att produktiva investeringar genomförs i samband med att startstödet betalas ut
- Kan exempelvis indikera att startstödet möjliggjort investeringar som har förbättrat företagens teknologi eller produktionsförmåga
- Vi har inte möjlighet att ta analysen ett steg vidare och undersöka om startstödet har bidragit till att öka stödföretagens investeringar (på grund av databrist)
- Den deskriptiva statistiken visar att företag som mottagit startstöd också har mottagit investeringsstöd och förädlingsstöd i större utsträckning jämfört med företag som inte fått startstöd, vilket kan indikera att de är investeringsbenägna
- Vi kan inte uttala oss om det är startstödet i sig som har bidragit till detta eller om det beror på andra faktorer

SLUTSATSER (2)

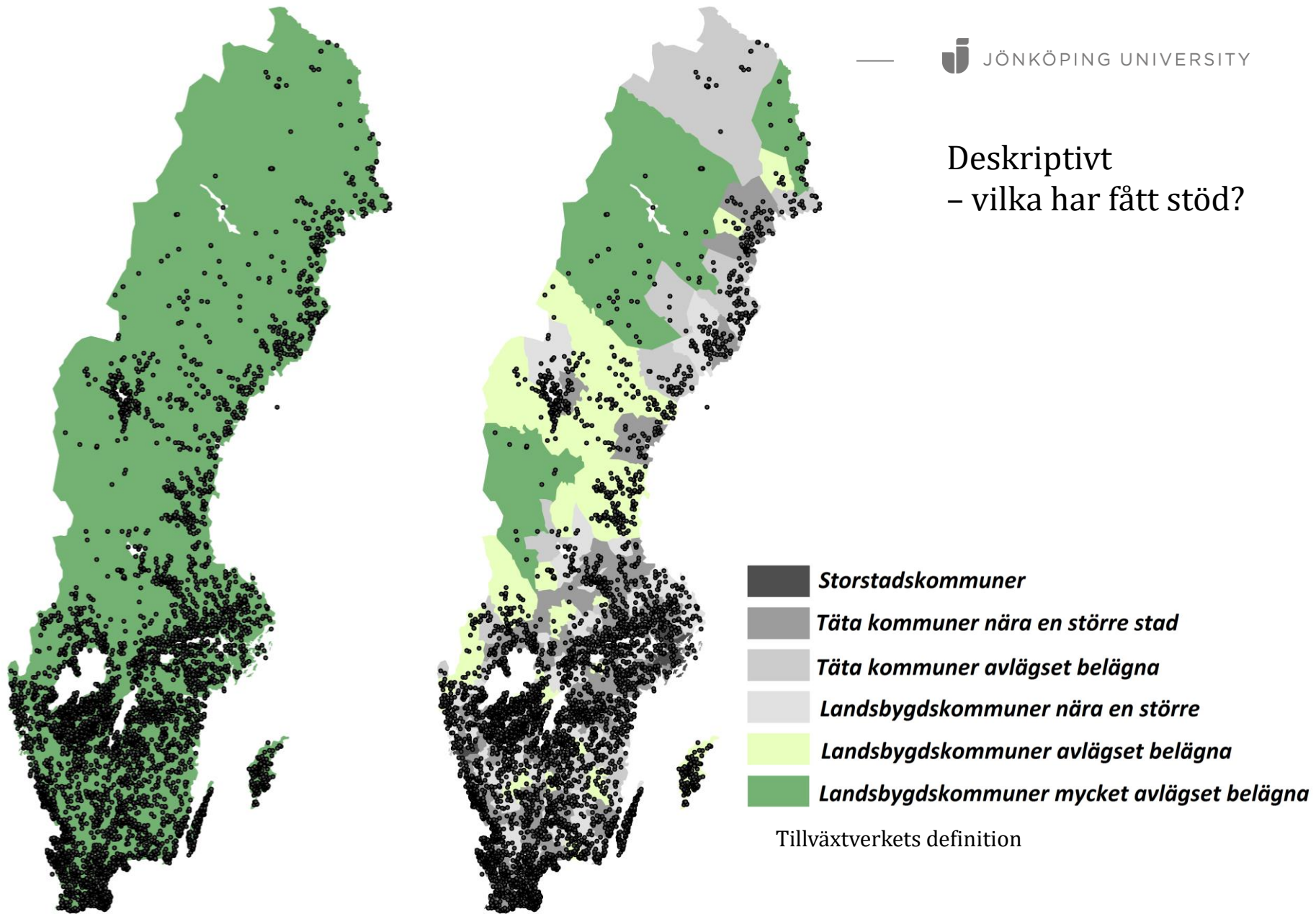
- Resultaten tyder på att startstödet har bidragit positivt till stödföretagens konkurrenskraft – effekterna är mycket marginella
- Halvtidsutvärderingen fann att stödet hade begränsad påverkan på olika företagsvariabler som speglar konkurrenskraft (SLU 2009; SLU 2010)
- Olika metoder har använts och olika företagspopulationer ligger till grund för skattningarna
- I slututvärderingen inkluderas endast nyetablerade företag, vilket inte har varit fallet i tidigare studier där stödmottagare matchats mot redan etablerade företag
- Analyserad tidsperiod
- Startstödet tröfsäkerhet

SAMMANFATTNING

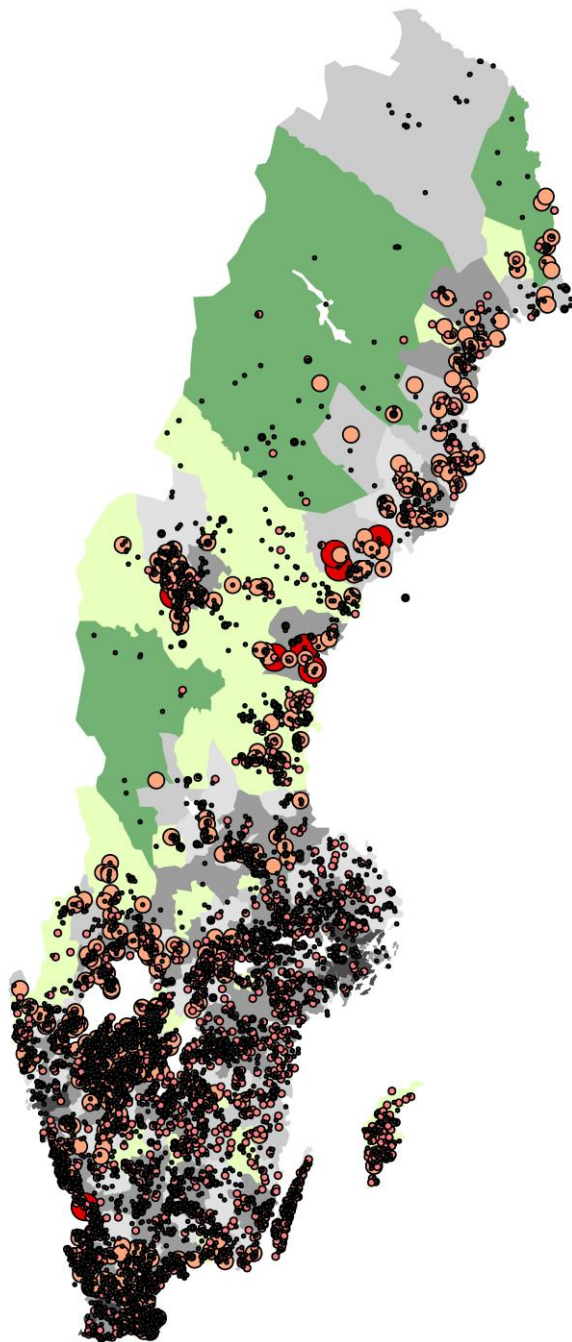
- Resultaten måste föras med viktiga reservationer som relaterar till stödets fördelning
- Företag som har mottagit investeringsstöd och startstöd har i genomsnitt högre arbetskraftsproduktivitet och större kapitalstock
- Systematiska skillnader försvårar en tolkning av resultatet
- Att matcha företag som erhållit stöd mot en kontrollgrupp av företag som ej erhållit stöd är den mest allmänt accepterade utvärderingsmetoden
- Rekommenderas i de riktlinjer som formulerats för slututvärderingen
- Metoden är inte fri från invändningar och att vissa företag söker stöd och beviljas stöd kan ha en rad olika förklaringar som inte beaktas i analyserna

MODERNISERING AV JORDBUKSFÖRETAG

Deskriptivt
- vilka har fått stöd?

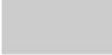
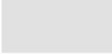
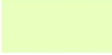

Moderniseringsstödet's geografiska fördelning

- **1 500 - 100 000**
- **100 001 - 400 000**
- **400 001 - 1 000 000**
- **1 000 001 - 5 000 000**
- **5 000 001 - 13 185 000**

Medelv. = 389 763. Median = 230 627

- **Storstadskommuner**
- **Täta kommuner nära en större stad**
- **Täta kommuner avlägset belägna**
- **Landsbygdskommuner nära en större**
- **Landsbygdskommuner avlägset belägna**
- **Landsbygdskommuner mycket avlägset belägna**

Antal företag som har mottagit Moderniseringsstöd (2007-2012) och kopplats till SCB data; uppdelat på SNI inriktning

Näringsgren	SNI	Antal stödmottagare
Jordbruk	1110 – 1700	4377
Skog	2101 – 2409	196
Livsmedel	10111 – 10920	28
Övrigt		260
Totalt:		4861

Jordbruk	SNI	Antal stödmottagare
Odling	1110 – 1302	632
Mjök	1410	1635
Ren	1491	46
Uppfödning	1420 – 1472	794
Övrigt jordbruk	1492, 1499 1500 – 1700	1270
Totalt:		4377

Totalt 7329 har beviljats stöd varav vi kunnat koppla ca 67 procent till SCBs data.
 Av totalt 8842 inkomna ansökningar har 17 procent fått avslag (1513).

BESKRIVANDE STATISTIK

Antal utbetalda stöd 2007–2015 per underkategori; moderniseringsstöd

Typ av investering	Antal stöd
Investeringar i utökad mjölkproduktion (antal djurplatser och byggnadsinventarier), varav 766 investeringar avser mjölkningsrobot	1977
Investeringar i förnybar energi och miljöanpassade produktionsmetoder	1193
Övriga investeringar (som inte ingår i övriga kategorier)	3797
Totalt	6967

BESKRIVANDE STATISTIK

	Medelvärden 2007-2012					
Inriktning	<i>Jordbruk</i>		<i>Skog</i>		<i>Livsmedel</i>	
Stödföretag=1	1	0	1	0	1	0
Arbetskraftsproduktivitet	1749	650	1986	708	7513	13500
Antal anställda	2.7	1.5	2.38	1.6	14	22.5
Kapital	8364	2907	13757	4493	19634	21702
Andel högutbildade	0.11	0.11	0.14	0.17	0.15	0.11
Genomsnittlig ålder	43	53	42	58	42	42
Kompetensstöd 111, 114	0.02	0.001	0.01	0.002	0	0.002
Förädlingsstöd 123	0.01	0.001	0.01	0	0.03	0.015
Densitet	48	86	69	109	59	562

MÅLVARIABLER

Indikatorer på företagets konkurrenskraft (y_{it})	Definition
Total faktorproduktivitet (TFP)	Den skattade residualen av företagets produktionsfunktion (Levinsohn-Petrin, 2003)
Arbetskraftens produktivitet (VA/empl.)	Förädlingsvärde per anställd*
Omsättning	Företagens totala nettoomsättning
Antal anställda	Antal anställda i företaget
Marknadsandel	Företagets nettoomsättning som andel av total nettoomsättning av kommunens jordbruksföretag inom samma SNI 3-siffer nivå
Nedläggningsrisk	Sannolikheten att företaget ska läggas ner under den studerade tidsperioden (2007-2012)
Indikatorer på spridningseffekter i den regionala ekonomin (ΔY_{it})	
Sysselsättningstillväxt	Procentuell skillnad i antal anställda 2007-2012
Befolkningstillväxt	Procentuell skillnad i befolkning 2007-2012
Diversifiering	Procentuell ökning i näringslivets diversitet 2007-2012

- Följer SCBs uträkningsmetod (Företagens ekonomi, def 2012); mått på sammanlagda värdeökningen som produceras av företaget (produktionsvärdet minus kostnader för köpta varor och tjänster som används som insats i produktionen. Här ingår inte löner och sociala avgifter).

Resultat (1): analyser på företagsnivå

Kategori	Andel bevilj. stöd	Målvariabler					
		TFP	VA/ empl.	Löns.	Marknads andel	Sysselsättning	Risk för nedläggning
Storlek							
A. 1	0.50	+	+	+	+	n.s	-
B. 5-10	0.47	n.s	n.s	n.s	n.s	n.s	n.s
C. > 10	0.03	n.s	n.s	n.s	n.s	n.s	n.s
SNI							
D. Mjolk	0.15	+	+	+	+	n.s	n.s
E. Odling	0.37	+	+	+	+	n.s	-
Stödkategori							
F. Miljö, klimat	0.17	+	+	+	+	n.s	n.s
G. Övrigt	0.83	+	+	+	+	n.s	-

Kategorisk stödvariabel: mottagit stöd = 1, ej mottagit stöd = 0

Resultat (2): analyser på företagsnivå

Kategori:	Målvariabler	
	TFP	VA/ empl.
Storlek		
A. 1	-	-
B. 5-10	-	-
C. > 10	-	-
SNI		
D. Mjolk	-	-
E. Odling	-	-
Stödkategori		
F. Miljö, klimat	n.s	n.s
G. Övrigt	-	-

Konternuelig stödvariabel: stöd/nettoomsättning

Resultat (3): analyser på företagsnivå

- Effekternas storlek
- Omsättning: i genomsnitt ca 11 procent högre bland stödföretagen jämfört med kontrollgruppen
- Givet stödets effekt, omsättningen hos stödföretagen och totalt antal anställda motsvarar effekten en ökning på 30 339 SEK per anställd
- Givet medelvärdet per stöd (428 912) ökar omsättningen med 58 555 SEK som följd av stödet

Resultat (4): interaktionseffekter

- Företag står som mottagare till flera olika stöd (ur LBP) beviljas vid olika tidpunkter
- Svårt att renodla effekten av ett enskilt stöd
- Moderniseringsstödet bidrar till högre produktivitetseffekter i de fall där företaget mottagit stöd för kompetensutveckling tidigare under programperioden
- Signifikanta interaktioner återfinns inte mellan andra kombinationer av företagsstöd i Axel 1 och Axel 3

Resultat (5): regionala analyser

- Vi finner inga signifikanta samband mellan andel företag som mottagit moderniseringsstöd och kommunala tillväxtindikatorer (tillväxt i sysselsättning, befolkning och det kommunala näringslivets diversitet)
- Detta gäller även vid en uppdelning i landsbygdskommuner och stadskommuner
- Inte hitta stöd för att moderniseringsstödet bidrar till effekter som kan spåras på regional nivå

Modernisering av jordbruksföretag (åtgärd 121)

Kontrafaktisk effektutvärdering visar att:

- Positiva produktivitetseffekter kan kopplas till stödet
- Stödets genomsnittliga marginaleffekt på stödföretagens totala faktorproduktivitet är ca 12 procent
- Effekten på arbetsproduktivitet ca 10 procent
- Positiv effekt på omsättning, marknadsandel och överlevnad
- En positiv produktivitetseffekt som kan härledas till stödet återfinns endast för små företag (1 anställd)
- När hänsyn tas till stödets storlek finner vi en negativ produktivitetseffekt kopplat till höga stödbelopp
- Moderniseringsstödet bidrar till högre produktivitetseffekter i det fall där företaget även mottagit stöd för kompetensutveckling tidigare under programperioden (åtgärd 111, 114)

Modernisering av jordbruksföretag (åtgärd 121)

Några slutsatser:

- Moderniseringsstödet har sannolikt bidragit till att öka stödmottagarnas konkurrenskraft
- Stödets effekt på de studerade målvariablerna pekar i samma riktning
- Stödet verkar fungera produktivitetshöjande för små företag och i kombination med kompetensutveckling
- Ingen effekt på stora och medelstora företags produktivitet (Daunfeldt m.fl. 2016)
- Ingen effekt på sysselsättning (antal anställda)
- Vi kan inte styrka att stödet bidrar till positiva effekter som sträcker sig utöver de stödmottagande företagen
- Nationella fördelningsprinciper varigenom stödet kan riktas till småföretagen kan förbättra stödets måluppfyllelse

-SLUT -